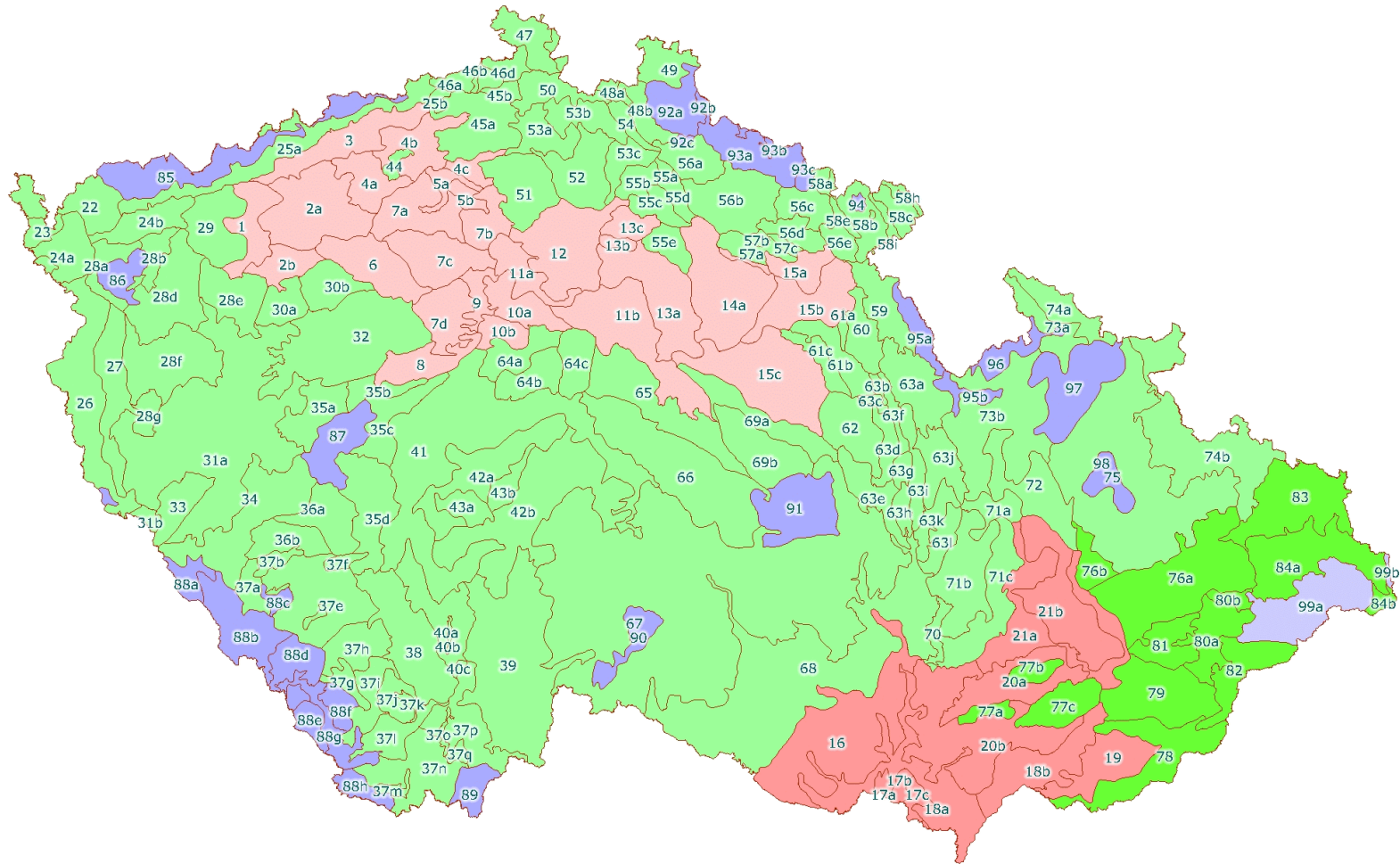

FYTOGEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ ČR

I. Fytogeografie

- je vědní disciplína zabývající se rozšířením rostlin na Zemi
- syntéza oborů botanických a geografických
- společně se zoogeografií ji zařazujeme do BIOGEOGRAFIE
- základy vědního oboru- počátek 19. stol. A. Humboldt
- na našem území se o rozvoj fytogeografie zasloužilo hned několik významných osobností- K. Presl, J. Palacký, na začátku 20. století to byl především Josef Podpěra, J. Dostál a v posledních desetiletích P. Plesník, M. Smejkal a Radovan Hendrych

I. Fytogeografie

- *Dle různých hledisek- 4 podobory*
- **Chorologie**- studuje areály konkrétních rostlinných taxonů
- **Florogeneze**- zkoumá změny a vývoj flóry v prostoru a čase (též genetická fytogeografie)
- **Regionální fytogeografie**- zabývá se podobností květeny v různých částech světa
- **Geografie vegetací**- zabývá se rostlinnými formacemi (TDL, savana atd.)

II. Fytogeografie ČR v rámci Evropy

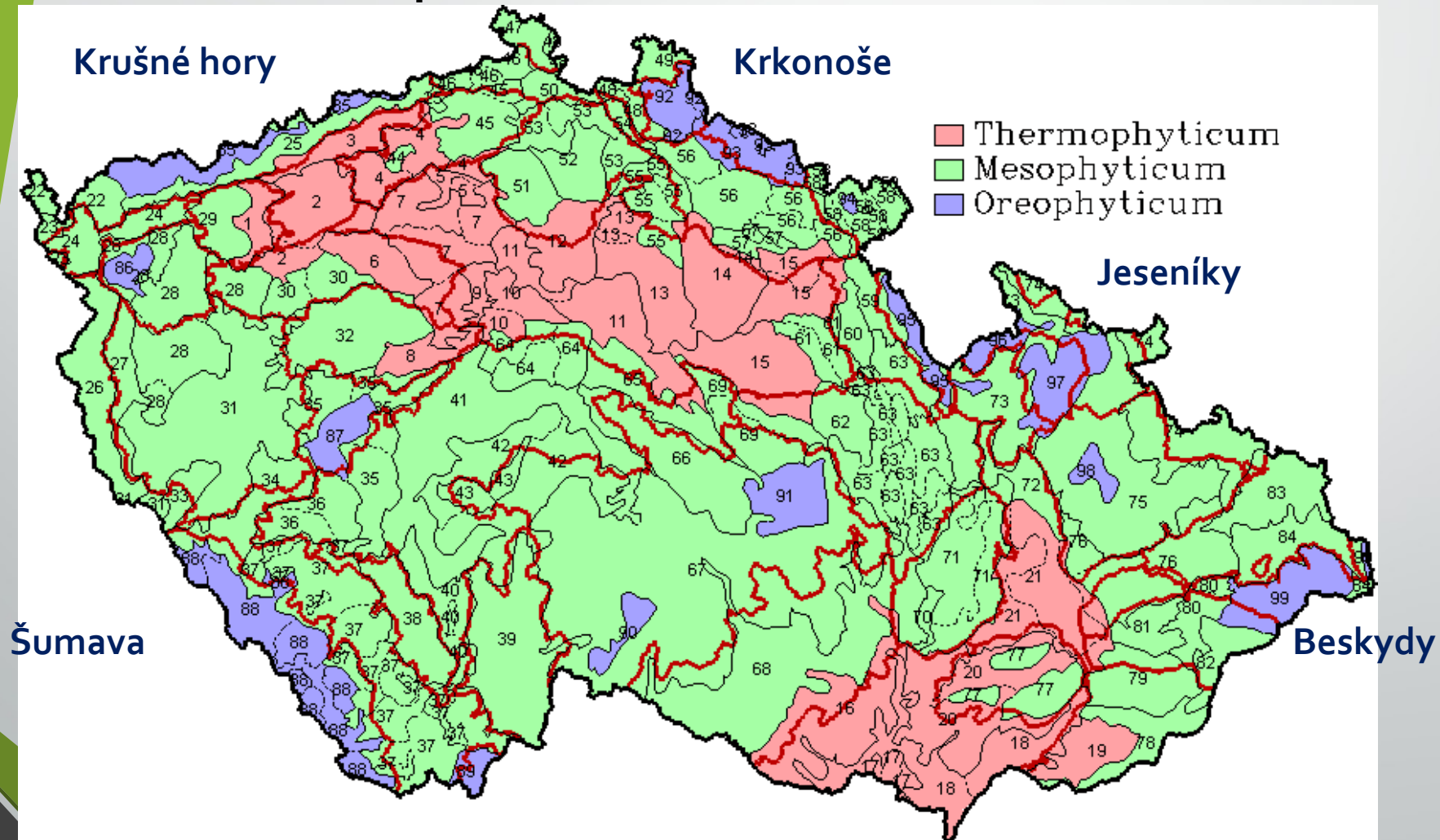
- ČR je součástí:
- Holarktická oblast (Holarctis)
- Středoevropská provincie

III. Fytogeografické členění ČR

- především současná skladba flóry
- odráží též vegetační a florogenetické vztahy a vývoj květeny včetně vlivů lidské činnosti
- na území ČR roste zhruba 3,5 tisíce druhů rostlin, z nichž u nás je původních něco přes 2,5 tisíce druhů
- květena České Republiky představuje křižovatku fytogeografických oblastí Evropy a díky tomu se můžeme na našem území setkat s druhy, které jsou představiteli květeny Alp, Karpat, Skandinávie, Mediteránu a dalších oblastí
- na tomto základě se vymezují v sestupné hierarchii vnitřně jednotné územní jednotky vůči okolním

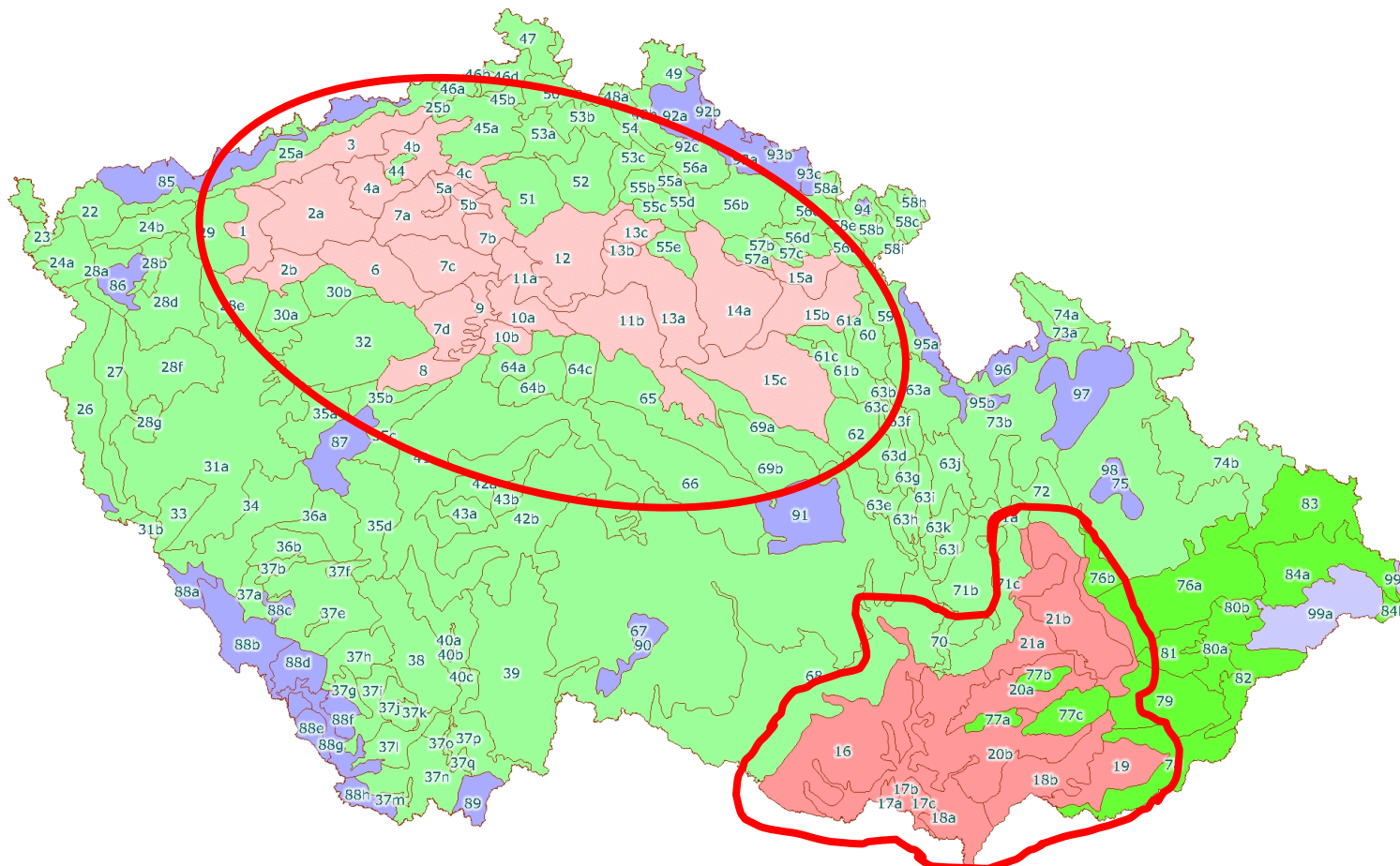
IV. Základní fytogeografické oblasti v České republice

TERMOFYTIKUM (*Thermophyticum*)

- výskyt převážně teplomilných druhů rostlin
- planární (nížinný) a kolinní (pahorkatinný) výškový vegetační stupeň
- v neolitu trvalé odlesnění → nelesní vegetace a flóra
- vápnitě spraše
- převaha nelesních fytocenóz , polních kultur
- zbytky xerothermních travinných fytocenóz („stepí“), bazofilních slatin a slanisek
- lesní fytocenózy - šípákové a jiné teplomilné doubravy
- lužní polohy planárního stupně - větší řeky
- zemědělství – kukuřice a řepy, zelenina (okurky), vinná réva
- průměrná roční teplota vzduchu: 8-9 °C

- dvě podoblasti:
  - **České termofytikum** – souvislý pás od Doupovské pahorkatiny v Poohří až po východní Polabí, 15 okresů
  - **Panonské termofytikum** – oblast jižní Moravy a Moravských úvalů, 6 okresů

členění ČR

fytykum
 ofytikum
 /ské Mezofytikum
 mezofytikum
 reofytikum
 ermofytikum

grafického členění
 ky
 eoportal.cenia.cz)

Č
E
S
K
É

© Martin Kohoutek

T
E
R
M
O
F
Y
T
I
K
U
M

P
A
N
O
N
S
K
É

MEZOFYTIKUM

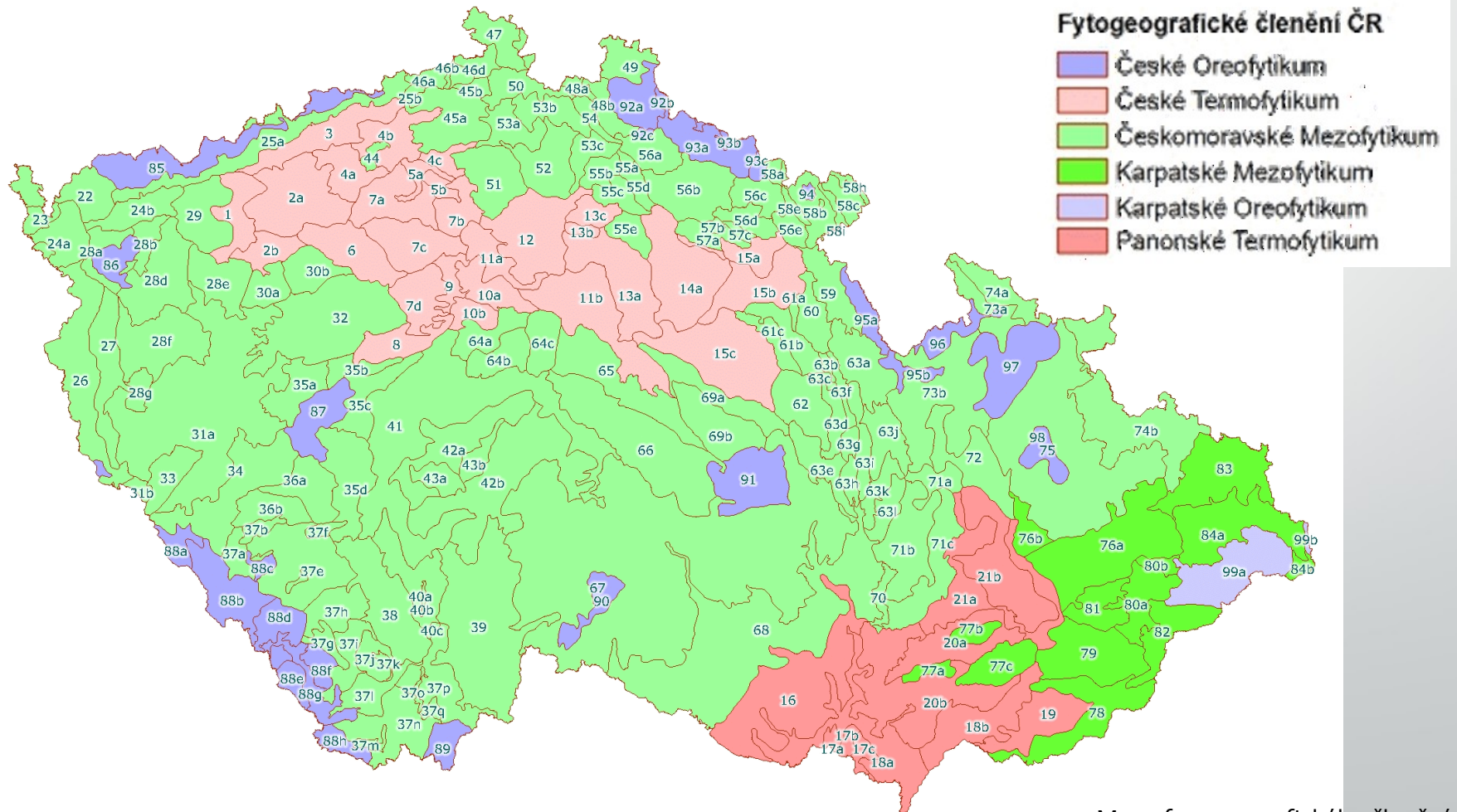
(Mesophyticum)

- přechod mezi teplomilnou a chladnomilnou květenou
- oblast vegetace a květeny odpovídající temperátnímu pásu → opadavý listnatý les
- suprakolinní (kopcovinný) a submontánní (podhorský, vrchovinný) VVS
- středověk – trvalé odlesnění
- společenstva s druhy teplejších pásem → teplejší polohy
- rostliny severnějších vegetačních pásem nebo vyšších vegetačních stupňů → poblíž hranic s oreofytikem, stinná údolí, podmáčené nebo rašelinné stanoviště
- nižší polohy mezofytika – zbytky klimaxových porostů habrových (lipových) doubrav, dále borové doubravy, jedlové doubravy až jedliny
- vyšší polohy – květnaté nebo acidofilní bučiny (jedliny)
- odlesněné plochy → využity jako pole
- zemědělství – brambory, okraje krajiny – řepa, pohraničí – horské hospodaření
- průměrná roční teplota vzduchu: 6-7 °C

- dvě podoblasti:

○ Českomoravské mezofytikum – 63 okresů

○ Karpatské mezofytikum – 63 okresů

Mapa fytogeografického členění České republiky

(data: <http://geoportal.cenia.cz>)

Č
E
S
K
O
M
O
T
R
A
V
S
K
É

M
E
Z
O
F
Y
T
I
K
U
M

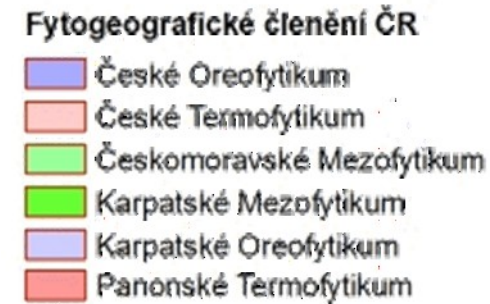
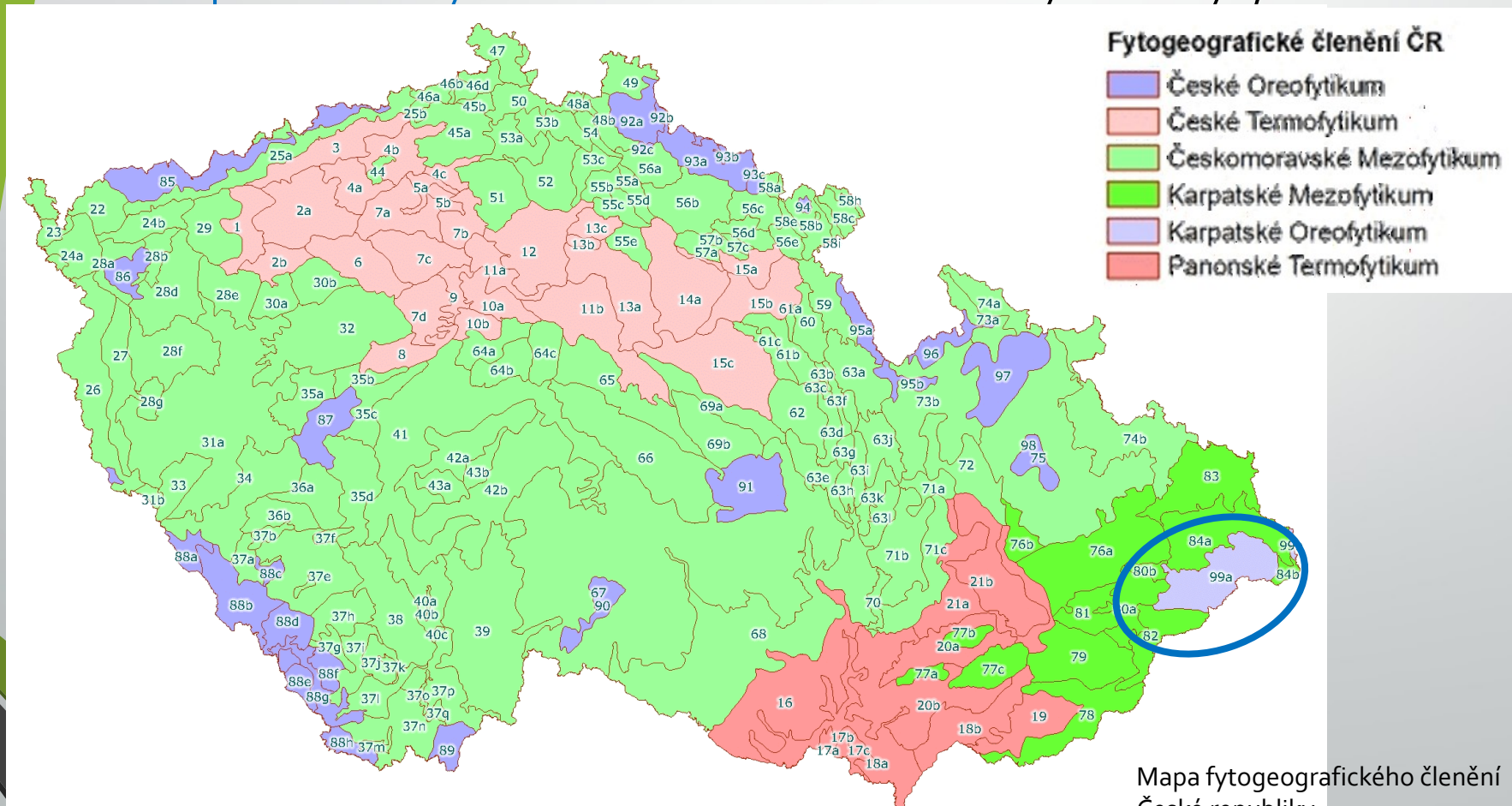

K
A
R
P
A
T
S
K
É

OREOFYTIKUM (*Oreophyticum*)

- horské oblasti – chladnomilná květena
- montánní (hornatinný), supramontánní (středohorský, oreální, smrkový) a subalpínský (klečový) VVS
- vegetace boreálního (jehličnaté lesy) nebo subarktického pásma, až arktického pásma (lesotundra až tundra)
- přirozené lesy – jehličnany (smrk)
- osídlení až v novověku
- odlesněné plochy malé (výjimečně polní kultury – brambory)
- louky a pastviny – horské hospodářství
- průměrná roční teplota vzduchu: 3-3,5 °C, nejvlhčí oblast v ČR

- dvě podoblasti:
  - **České oreofytikum** – izolované nejvýše položené oblasti hor Českého masivu, jak v příhraničních oblastech, tak ve vnitrozemí, 14 okresů
  - **Karpatské oreofytikum** – oblast Moravskoslezských Beskyd, 1 okres

Mapa fytogeografického členění České republiky
 (data: <http://geoportal.cenia.cz>)

Č
E
S
K
O
M
O
R
A
V
S
K
É

O
R
E
O
F
Y
T
I
K
U
M

K
A
R
P
A
T
S
K
É

Phytogeographical division of the Czech Republic

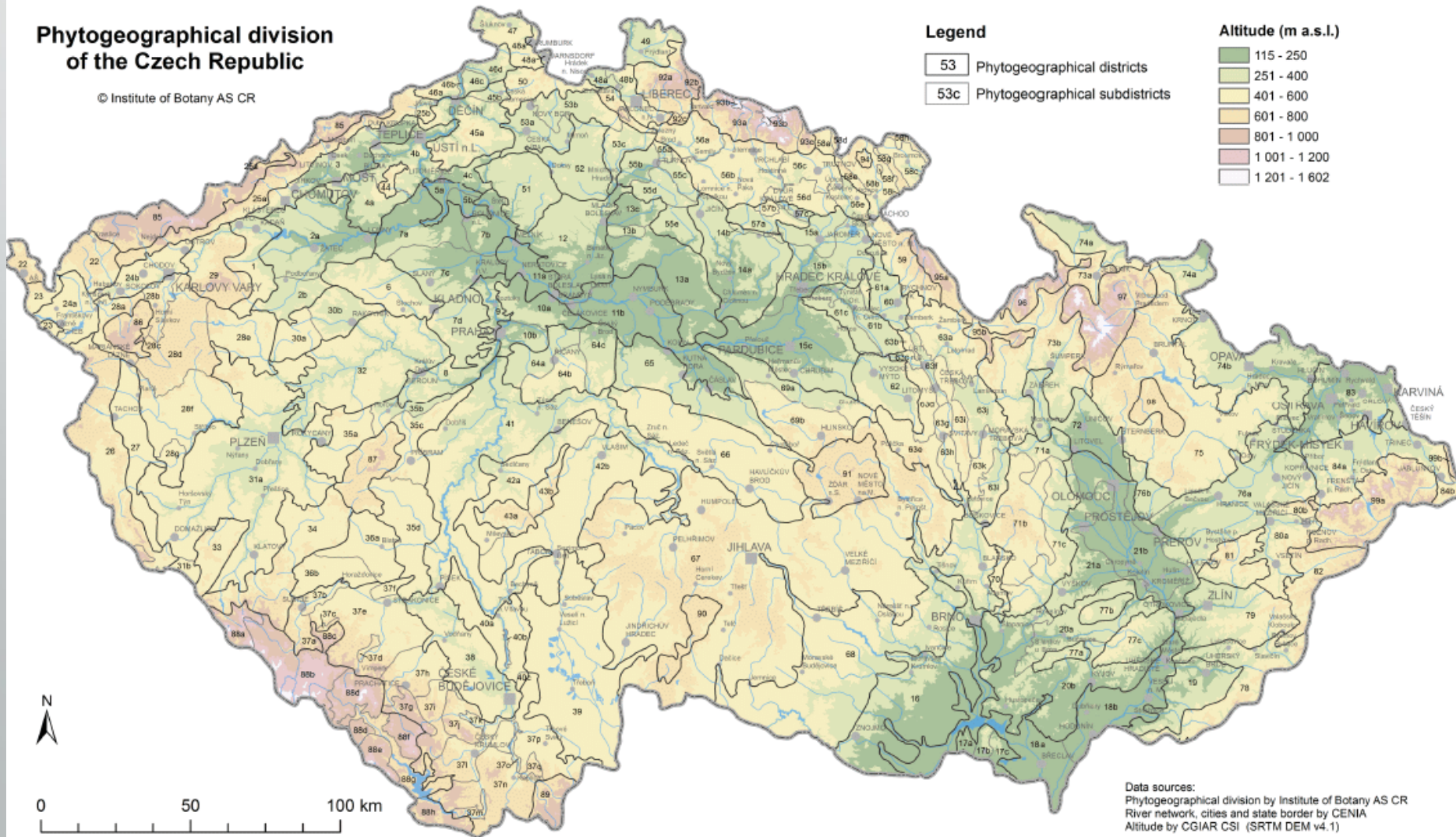
© Institute of Botany AS CR

Legend

- 53 Phytogeographical districts
- 53c Phytogeographical subdistricts

Altitude (m a.s.l.)

- 115 - 250
- 251 - 400
- 401 - 600
- 601 - 800
- 801 - 1 000
- 1 001 - 1 200
- 1 201 - 1 602

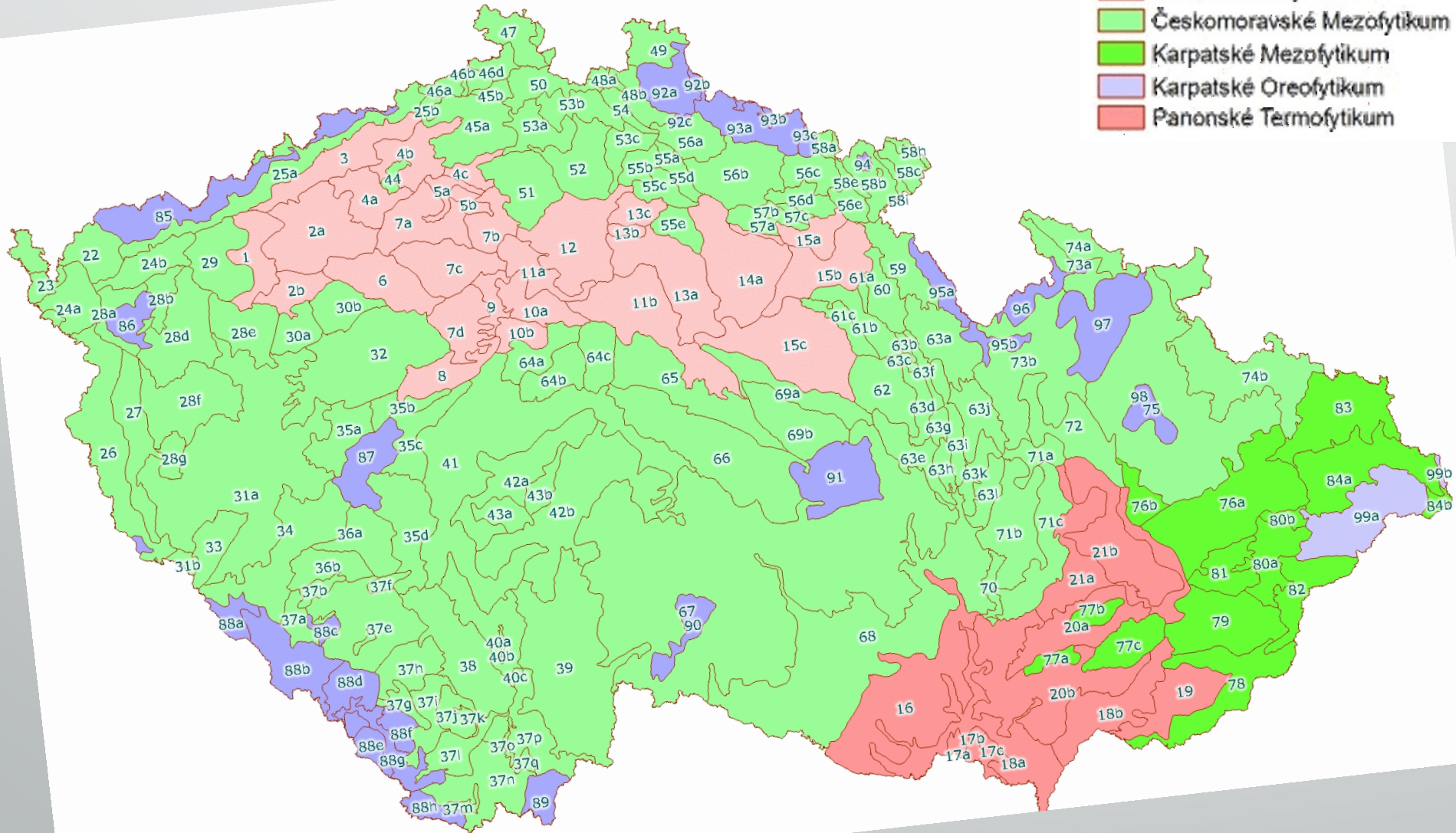

Data sources:
 Phytogeographical division by Institute of Botany AS CR
 River network, cities and state border by CENIA
 Altitude by CGIAR CSI (SRTM DEM v4.1)

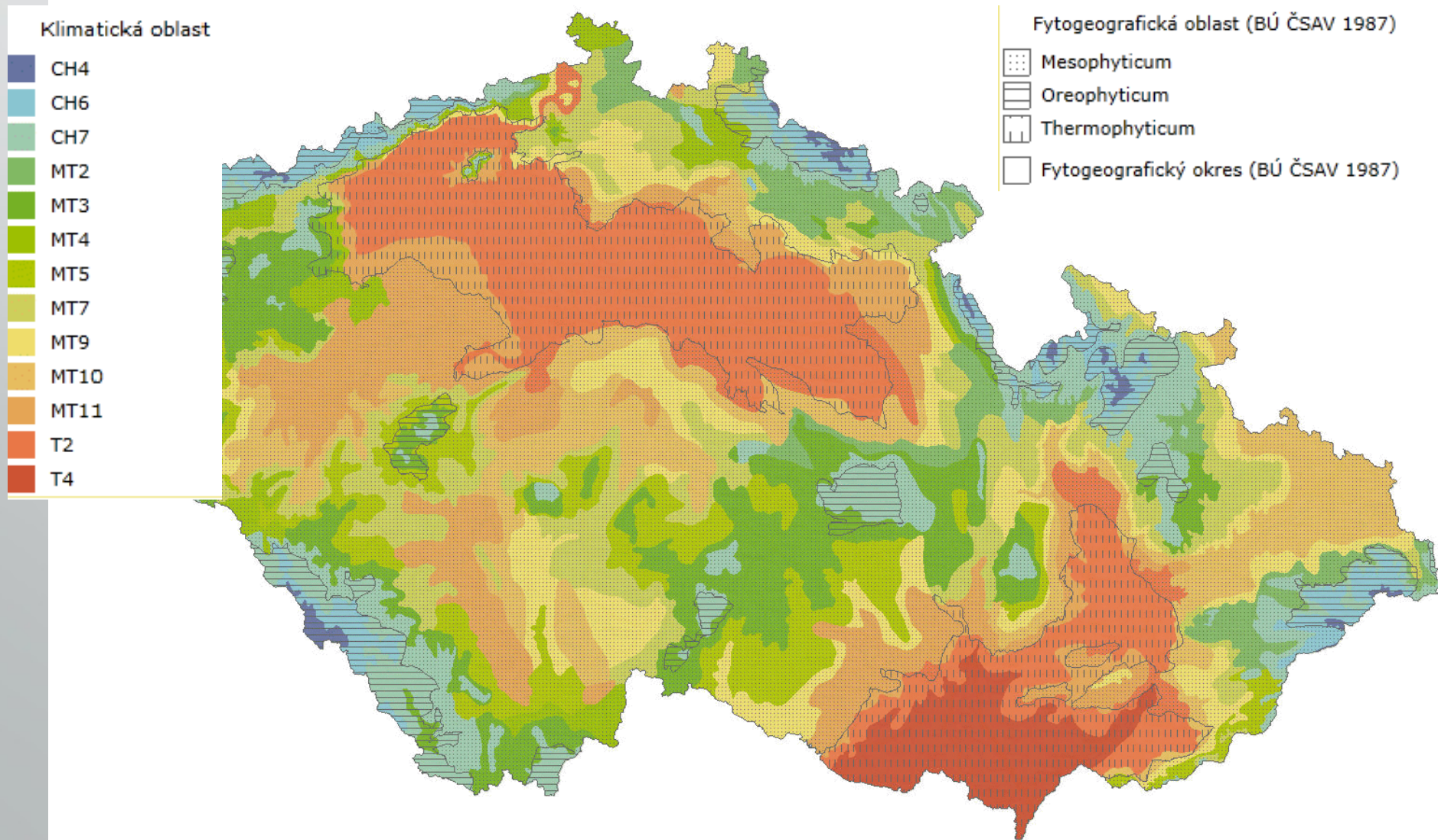

Fytogeografické členění ČR

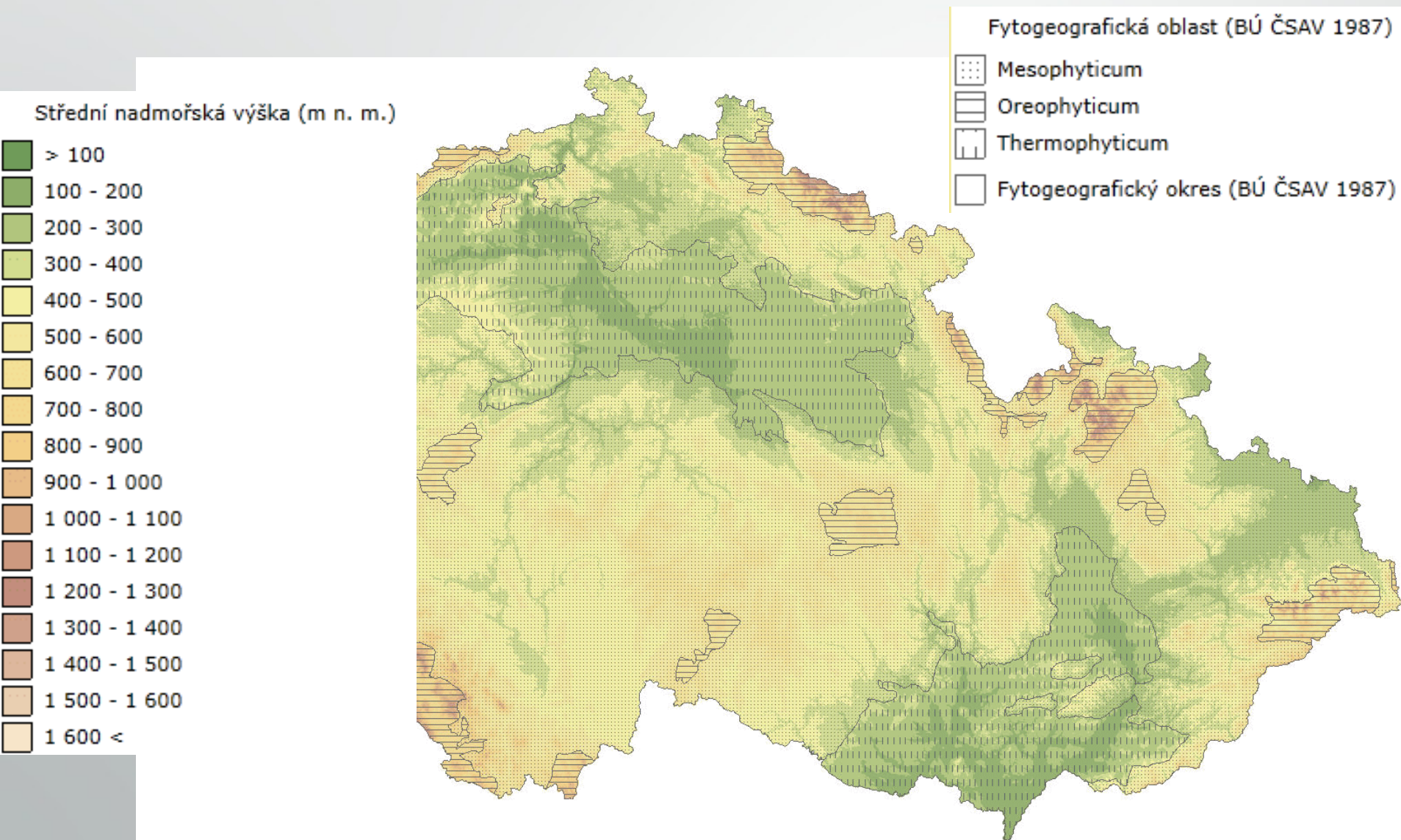
- České Oreofytikum
- České Termofytikum
- Českomoravské Mezofytikum
- Karpatské Mezofytikum
- Karpatské Oreofytikum
- Panonské Termofytikum

Fytogeografické oblasti napasované na klimatické oblasti

Fytogeografické oblasti napasované na střední nadmořskou výšku terénu

V. Výškové vegetační stupně ve fytogeografii (v m n. m.)

- stupňovitost je odrazem souhrnu ekologických faktorů
- **Planární (150 – 210)**
  - převážně zkulturněná oblast (luhy, slepá říční ramena, váté písky)
- **Kolinní (135 – 500)**
  - většinou odlesněné, starosídlní oblasti, habrové doubravy

V. Výškové vegetační stupně ve fytogeografii (v m n. m.)

- **Suprakolinní (200 – 550)**
  - odlesnění v nedávné době
  - habrové, acidofilní doubravy s bukem a jedlí
  - na podmáčených místech možnost vzniku přechodných rašelinišť
- **Submontánní (450 – 800)**
  - odlesnění koncem středověku – počátek novověku
  - květnaté bučiny a jedliny

V. Výškové vegetační stupně ve fytogeografii (v m n. m.)

- **Montánní (750 – 1100)**
  - převážně lesnatá území, trvalé osídlení až v novověku
  - horské louky, pastviny, smíšené lesy (buk, jedle, smrk, klen)
- **Supramontánní (1000 – 1370)**
  - horní hranici tvoří hranice lesa
  - často odlesněné na louky a pastviny
- **Alpínský (1200 – 1600)**
  - nad přirozenou hranicí souvislého lesa

ZDROJE

- SKALICKÝ, V. (1988): Regionálně fyto geografické členění. In: Hejný S. a Slavík B.: Květena ČSR I., Academia, Praha, textová část, s. 103-121
- HEJNÝ, Slavomil a Bohumil SLAVÍK. *Květena České republiky*. 2. vyd. Praha: Academia, 1997, 557 s. ISBN 8020006435.
- https://is.muni.cz/el/1431/jaro2010/Z0005/18118868/index_book_5-3.html
- <http://laboratorium.cz/>
- http://tahak.skolaekonom.cz/joomla/attachments/article/24/VY_32_INOVACE_T4-3-12_Rostlinstvo.pdf
- *Geovedy.cz: Fyto geografie* [online]. 2014. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: http://www.geovedy.cz/cs/files/fyto geografie_1A_kvinta.pdf
- *Biogeografie: Fyto geografické členění České republiky* [online]. 2010. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1431/jaro2010/Z0005/18118868/index_book_5-3.html
- *Natura Bohemica: Fyto geografie I.* [online]. 2008. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://www.naturabohemica.cz/fyto geografie-i/>